

Jana Jůzlová

ilustrace
Tomáš Kopecký

ČESKÉ POKLADY UNESCO PRO DĚTI

Stanislav Juhaňák – TRITON

České poklady UNESCO pro děti
Jana Jůzlová

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnožována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Text © Jana Jůzlová, 2024
© Stanislav Juhaňák – Triton, 2024
Illustrations © Tomáš Kopecký, 2024
Cover design © Renata Brtnická, 2024

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7684-309-7

CO JE TO UNESCO?

UNESCO je zkratka. Kdybychom si ji rozepsali celými slovy, dostaneme anglický název *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*. Pokud umíte anglicky, už jste si to nejspíš přeložili. Česky bychom řekli Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu. Tím jsme se dostali k další zkratce – OSN, což je Organizace spojených národů. UNESCO vzniklo roku 1945, sídlí v Paříži a jeho členy je 193 zemí celého světa. Organizace se zabývá vzděláváním, mezinárodní vědeckou spoluprací, podporou kultury a dalšími užitečnými věcmi. V naší knížce nás bude zajímat jedna malá, přesto důležitá část její práce – ochrana historických, kulturních a přírodních krás. UNESCO proto vede zvláštní seznam pozoruhodných míst, která si takovou ochranu zaslouží a kterým se říká „světové dědictví“. Na seznamu můžou být hory a jezera, lesy i bažiny, celá města anebo jednotlivé budovy. U nás v České republice máme takovýchto chráněných míst 17.

Pojďme se na ně podívat.

NAŠE HLAVNÍ MĚSTO

(Historické centrum Prahy, 1992; Průhonický zámecký park, 2010)

Asi by nás nemělo překvapit, že na seznamu UNESCO je Praha. Není chráněná celá, ale jen nejstarší a nejkrásnější střed města. I lidé, kteří v Praze nikdy nebyli, dobře znají panorama města s Pražským hradem. Je to ojedinělý komplex palácových budov a dalších staveb, který se tyčí vedle vrchu Petřín nad pražskou částí zvanou Malá Strana a nad řekou Vltavou. Přes Vltavu vede starobylý kamenný Karlův most, zdobený spoustou nádherných sousoší, představujících nejrůznější světce. Chráněné území pak na druhém břehu pokračuje Starým a Novým Městem pražským. Celé centrum zahrnuje mnoho krásných domů a paláců, kostelů a klášterů z nejrůznějších historických období. Vše spojují půvabná náměstí, honosné ulice i křivolaké uličky a tajemné průchody.

Pouze v Novém Městě jsou ulice rovné a široké, protože vzniklo podle promyšlených stavebních plánů. K chráněnému centru Prahy patří také pevnost Vyšehrad – místo, odkud podle pověsti kněžna Libuše věštila Praze slávu.

Posledním místem pod ochranou UNESCO je Průhonický park, který však neleží v centru, ale naopak až za okrajem města. Jeden z našich nejkrásnějších zámeckých parků byl založený v roce 1885 hrabětem Arnoštem Emanuelem Silva-Taroucou v údolí potoka Botiče.

KDE MĚLI V ERBU RŮŽI

(Historické centrum Českého Krumlova, 1992)

Úplně na jihu Čech na řece Vltavě leží město Český Krumlov. Založil ho jeden z nejmocnějších šlechtických rodů – Vítkovci. Ti ovládali obrovské území jižních Čech a jedním z jejich hlavních sídel byl právě Krumlov. Po něm se část rodu začala nazývat pány z Krumlova, později Krumlov vlastnili další z Vítkovců, Rožmberkové. Všichni měli ve svém erbu pětistou růži, a tento znak proto najdeme na mnoha místech a budovách. Vývoj města ale pokračoval – i další šlechtičtí majitelé přispěli k jeho kráse.

Centrum města je maličké, tvoří ho jen pár půvabných ulic a náměstí se starobylými domy. Skoro ze všech stran ho svírá řeka Vltava, v létě plná vodáků na kánoích a raftech. U jezů tak bývají dlouhé fronty a u vody spousta cákání a legrace.

Nad řekou se tyčí překrásný hrad a zámek. Je to tak veliký objekt, že se do něj vejdou hrad i zámek současně, a k tomu ještě řada dalších budov, vesele barevná věž, konírna, cenné barokní divadlo a na to všechno ještě navazují zahrady. Poctivou prohlídkou všech částí se dá strávit i několik dní! A v hradním příkopu můžeme pozorovat medvědy.

MĚSTO MEZI RYBNÍKY

(Historické centrum Telče, 1992)

Na jihozápadě Moravy leží nevelké, ale malebné město Telč. Střed města je jasně vymezený třemi rybníky, které ho obklopují. Díky tomu se takzvané Vnitřní město, jak mu v Telči říkají, zachovalo ve své starobylé podobě.

Uprostřed leží rozlehlé podlouhlé náměstí pojmenované po Zachariáši z Hradce, významném šlechtici a staviteli zdejšího zámku. Kolem náměstí stojí hezké, barevné domy, mnohé mají podloubí, jak bylo zvykem stavět v 16. století, kdy byla sláva Telče největší. Náměstí i domy si lze dobře prohlédnout z věže kostela sv. Ducha, která je vysoká 49 metrů.

Na opačné straně k náměstí přiléhá rozsáhlý zámek, vybudovaný také v 16. století na místě dřívějšího hradu. Zámek je možné navštívit, stejně jako jeho zahradu a park.

